

Lärarförbundet

- Undersökning rörande konflikthantering och studiero i grundskolan respektive gymnasieskolan, mars-april 2005.

Förord

Exquiro Market Research bildades 1998. Vi erbjuder ett brett spektrum av statistiska tjänster, bland annat olika typer av marknads- och opinionsundersökningar, kurser samt renodlade statistiska tjänster.

Vi genomför såväl kvalitativa som kvantitativa marknadsundersökningar, där vi hjälper företag från framtagandet av frågeställningar och konstruktion av enkät till slutlig analys och rapportskrivning.

Bred specialkompetens och avancerade verktyg gör att vi kan garantera hög kvalitet på våra renodlade statistiska tjänster såsom prognosberäkningar och kvalitetskontroller.

Vi vill tacka vår kontaktperson på Lärarförbundet, Johan Ernestam, för ett givande samarbete.

Ni är välkomna att kontakta oss om ni har några frågor eller synpunkter gällande vårt arbete.

Bruno Boric / Patrik Olczak

Exquiro Market Research

Bildhuggarvägen 33 121 44 Johanneshov

Telefon: 08-659 05 00; fax: 08-659 05 45

E-post: info@exquiro.se; hemsida: www.exquiro.se

Innehållsförteckning

<u>1. BAKGRUND</u>	4
<u>2. RESULTATREDOVISNING</u>	6
<u>2.1 UTBILDNING GÄLLANDE KONFLIKTHANTERING</u>	6
<u>2.2 LÄRARNAS SYN PÅ SIG SJÄLVA VAD GÄLLER KONFLIKTHANTERING</u>	8
<u>2.3 HUR OFTA TVINGAS LÄRARE AGERA GENOM KONFLIKTHANTERING?</u>	11
<u>2.4 REGLER PÅ SKOLORNA</u>	15
<u>2.5 BEHÖVS YTTERLIGARE REDSKAP FÖR ATT SKAPA ORDNING I SKOLAN?</u>	19
<u>2.6 ORSAK TILL BRISTANDE STUDIERO BLAND ELEVERNA</u>	20
<u>3. FRÅGEFORMULÄR</u>	21

1. Bakgrund

Målgrupp och urval

Målgruppen är de av Lärarförbundets medlemmar som undervisar i grund-/gymnasieskola.

Lärarförbundet bistod med ett urval från sitt medlemsregister.

Målgruppen bestod av sex specifika lärarkategorier (se tabell nästa sida).

Datainsamling

All data samlades in genom telefonintervjuer under perioden 2005-03-23 — 2005-04-18.

Enkäten

Lärarförbundet tillhandahöll ett enkätutkast som Exquiro Market Research granskade och reviderade. Slutlig enkät konstruerades i samråd med Lärarförbundet och presenteras i sin helhet i slutet av rapporten.

Svarsfrekvens och bortfall

	Antal
Bruttourval	2 300
Avliden	1
Ej medlemmar	11
Ej lärare längre	3
Ej målgrupp (arbetar t.ex. på Komvux)	65
Nettourval	2 220
Ej telefonnummer	117
Vägrare	124
Bortrest/bor utomlands	12
Sjuka/sjukskrivna	24
Förtidspensionär, pensionär	3
Föräldra-/tjänstledig	4
Ej svar	645
Svar	1291

Svarsfrekvens uppdelat per lärarkategori samt viktning av resultaten

	Antal svar	Antal i urval	Antal medlemmar	Antal medlemmar*
Bild/musik/idrott	200	400	3 792	3 716
Grundskollärare 1-7	301	500	36 250	35 407
Grundskollärare 4-9	200	400	6 599	6 434
Gymnasielärare, teoretiska ämnen	195	300	2 733	2 341
Gymnasielärare, yrkesämnena	194	300	5 100	4 548
Slöjd, hemkunskap/barnkunskap	201	400	5 222	5 222
Totalt	1 291	2 300	59 696	57 668

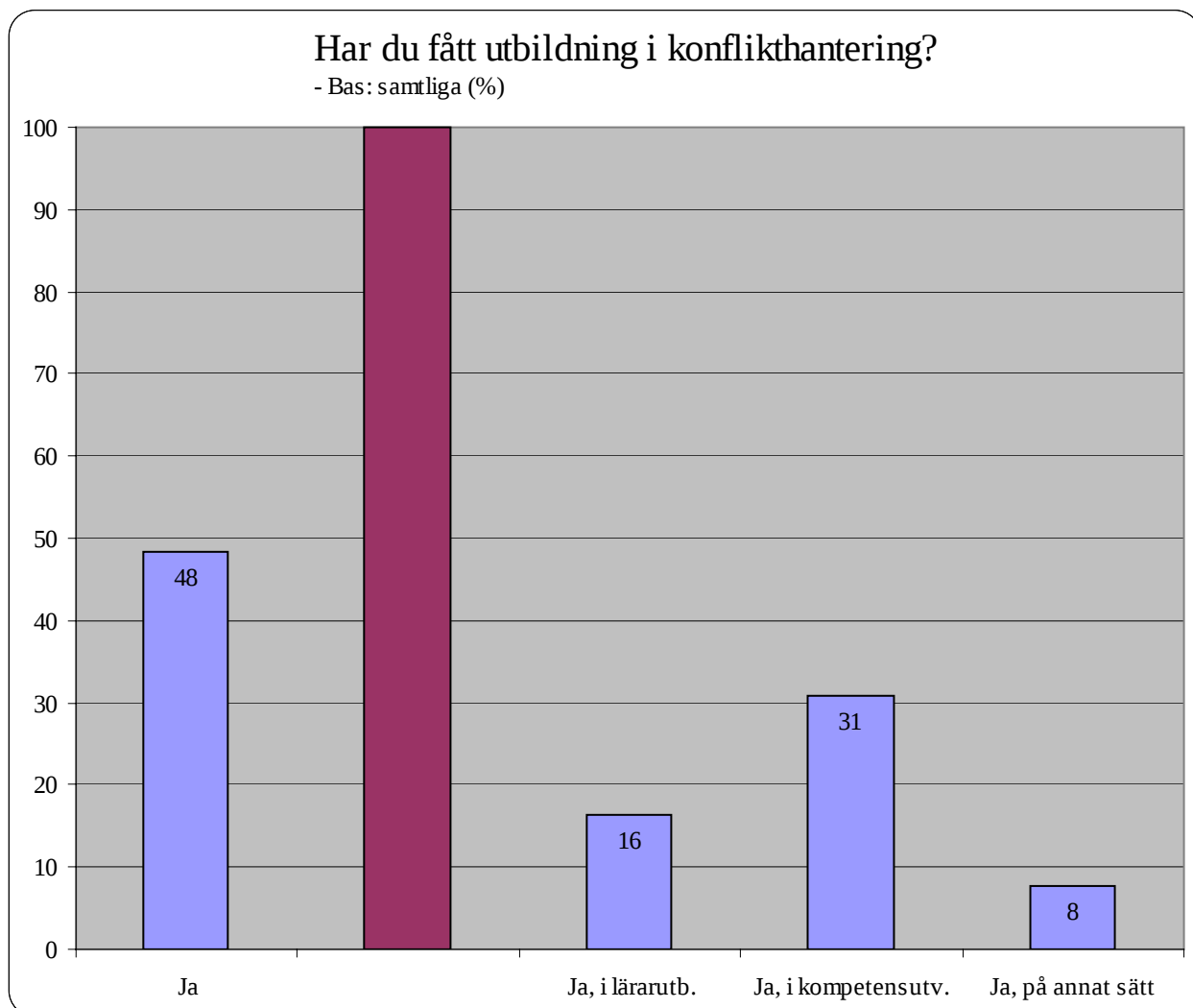
*Antalet medlemmar efter omräkning. Omräkningen har genomförts utifrån antalet medlemmar inom respektive lärarkategori i urvalet som uppgivit att de arbetar som lärare, men inte tillhör målgruppen (t.ex. arbetar på Komvux).

Som komplement till rapporten erhåller Lärarförbundet en avidentifierad rådatafil där resultaten kan urskiljas på individnivå. I rapporten säredovisas resultaten på fyra olika lärarkategorier (se nedan). För att resultaten för lärarkategorierna skall vara korrekta har följande viktsystem används.

Lärarkategori	Skolår	Antal lärare	Vikt vid beräkning av totalresultat för lärarkategori
Bild/musik/idrott	1-3	910	0,0366
Bild/musik/idrott	4-6	1598	0,0558
Bild/musik/idrott	7-9	2044	0,1386
Bild/musik/idrott	Gymnasieskola	1059	0,1212
Grundskollärare 1-7	1-3	19722	0,7934
Grundskollärare 1-7	4-6	20437	0,7141
Grundskollärare 1-7	7-9	4277	0,2901
Grundskollärare 1-7	Gymnasieskola	712	0,0814
Grundskollärare 4-9	1-3	708	0,0285
Grundskollärare 4-9	4-6	2348	0,0821
Grundskollärare 4-9	7-9	4890	0,3316
Grundskollärare 4-9	Gymnasieskola	290	0,0331
Gymnasielärare, teoretiska ämnen	1-3	146	0,0059
Gymnasielärare, teoretiska ämnen	4-6	97	0,0034
Gymnasielärare, teoretiska ämnen	7-9	146	0,0099
Gymnasielärare, teoretiska ämnen	Gymnasieskola	2086	0,2387
Gymnasielärare, yrkesämnena	1-3	24	0,0010
Gymnasielärare, yrkesämnena	4-6	24	0,0008
Gymnasielärare, yrkesämnena	7-9	117	0,0080
Gymnasielärare, yrkesämnena	Gymnasieskola	4407	0,5044
Slöjd, hemkunskap/barnkunskap	1-3	3349	0,1347
Slöjd, hemkunskap/barnkunskap	4-6	4114	0,1438
Slöjd, hemkunskap/barnkunskap	7-9	3271	0,2218
Slöjd, hemkunskap/barnkunskap	Gymnasieskola	185	0,0212

2. Resultatredovisning

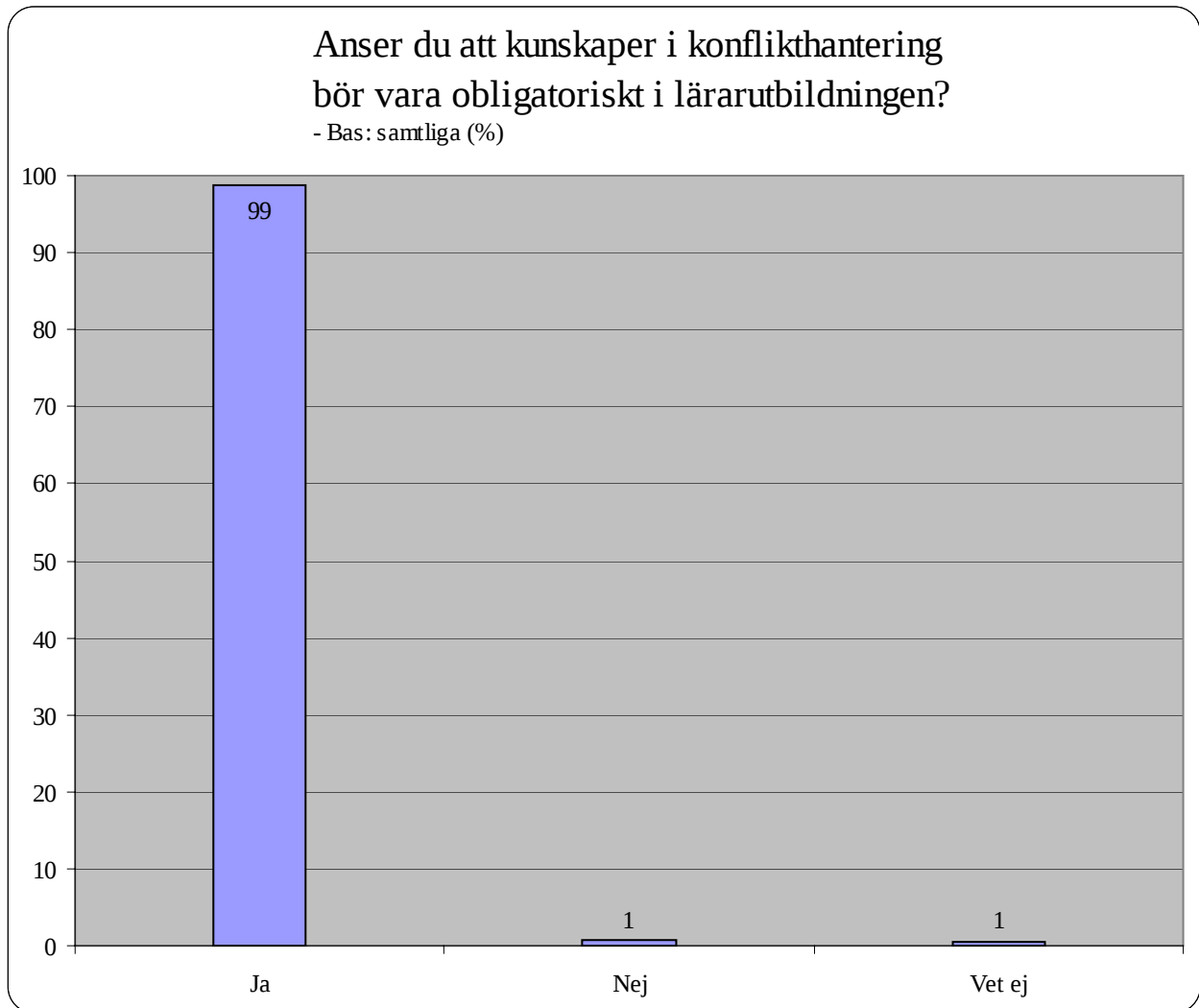
2.1 Utbildning gällande konflikthantering

Segmenterade resultat

Har du fått utbildning i konflikthantering? - Bas: samtliga (%)				
	Ja	Ja, i min lärar- utbildning	Ja, i kompetens- utveckling	Ja, på annat sätt
Skolår 1-3	51	16	34	8
Skolår 4-6	51	17	34	8
Skolår 7-9	45	15	26	9
Gymnasieskola	40	12	22	8
Totalt	48	16	31	8

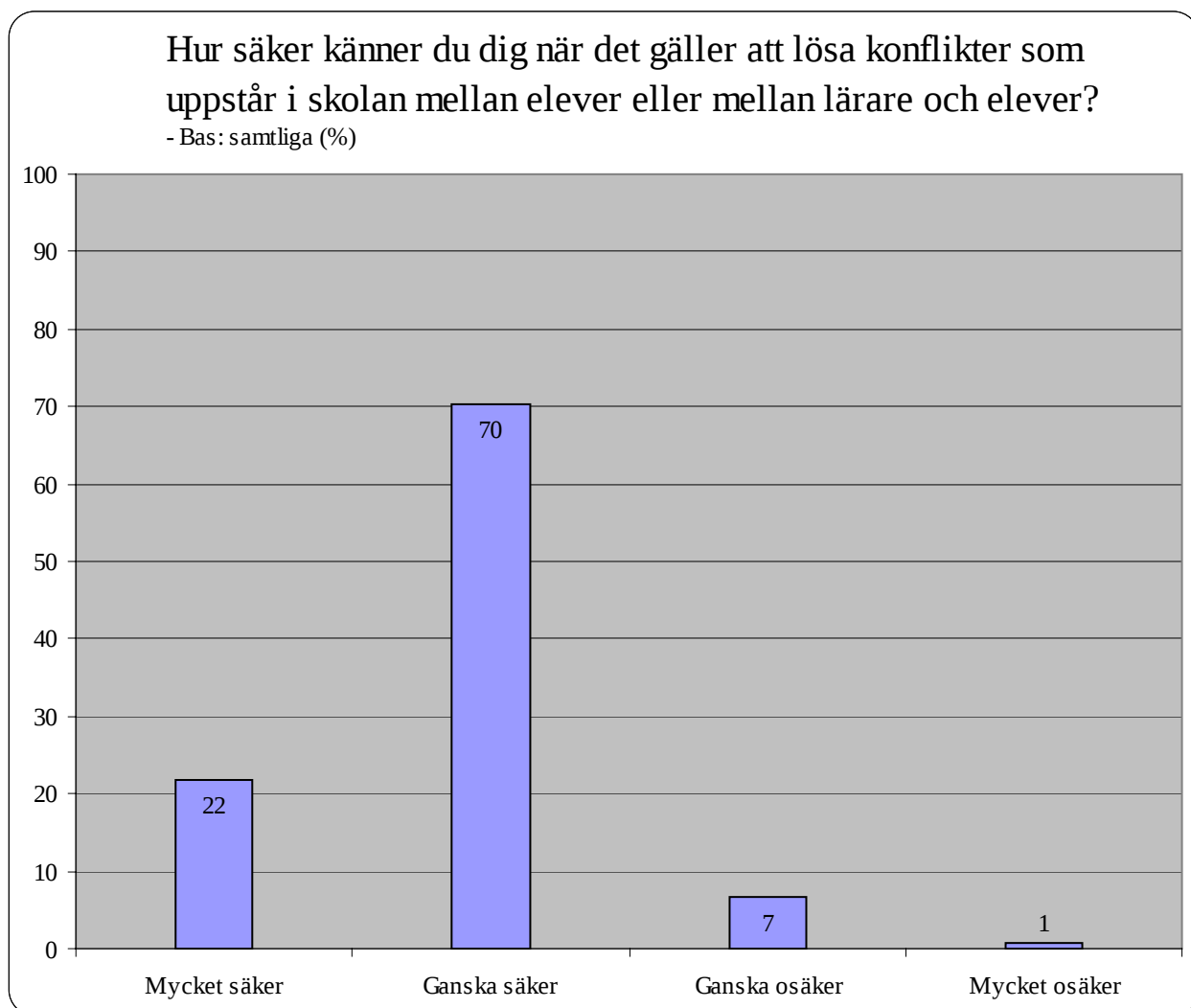
Bör konflikthantering vara obligatoriskt i lärarutbildningen?

Segmenterade resultat

	Anser du att konflikthantering bör vara obligatoriskt i lärarutbildningen?		
	- Bas: samtliga (%)		
	Ja	Nej	Vet ej
Skolår 1-3	100	0,5	-
Skolår 4-6	100	0,2	-
Skolår 7-9	98	0,5	1
Gymnasieskola	97	2	2
Totalt	99	1	1

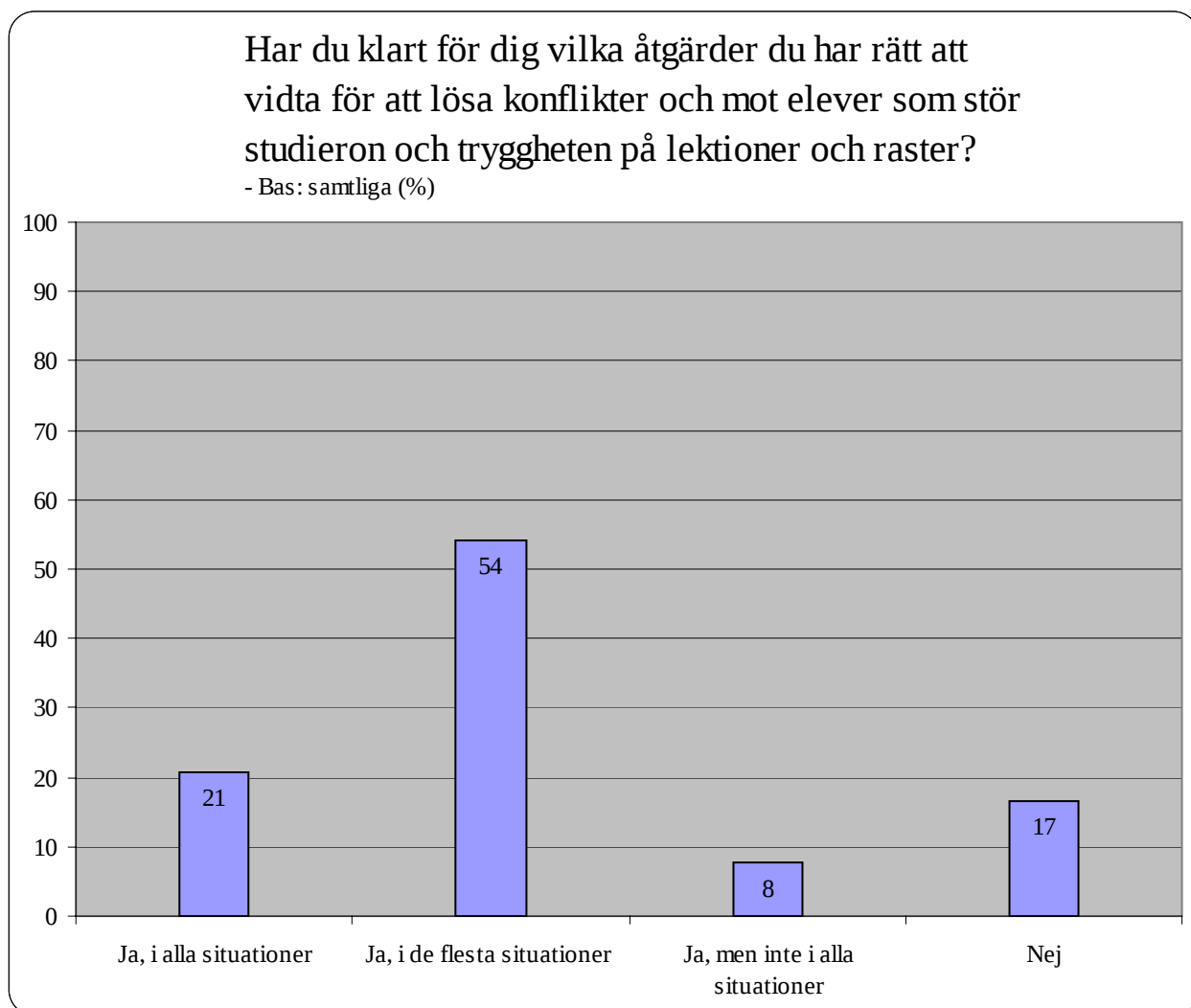
2.2 Lärarnas syn på sig själva vad gäller konflikthantering

Segmenterade resultat

	Hur säker känner du dig när det gäller att lösa konflikter som uppstår i skolan mellan elever eller mellan lärare och elever? - Bas: samtliga (%)				
	Mycket säker	Ganska säker	Ganska osäker	Mycket osäker	Har aldrig behövt lösa några konflikter
Skolår 1-3	19	73	7	1	0,0
Skolår 4-6	22	71	7	0,1	0,1
Skolår 7-9	17	74	7	1	0,1
Gymnasieskola	22	65	11	0,3	0,8
Totalt	22	70	7	1	0,1

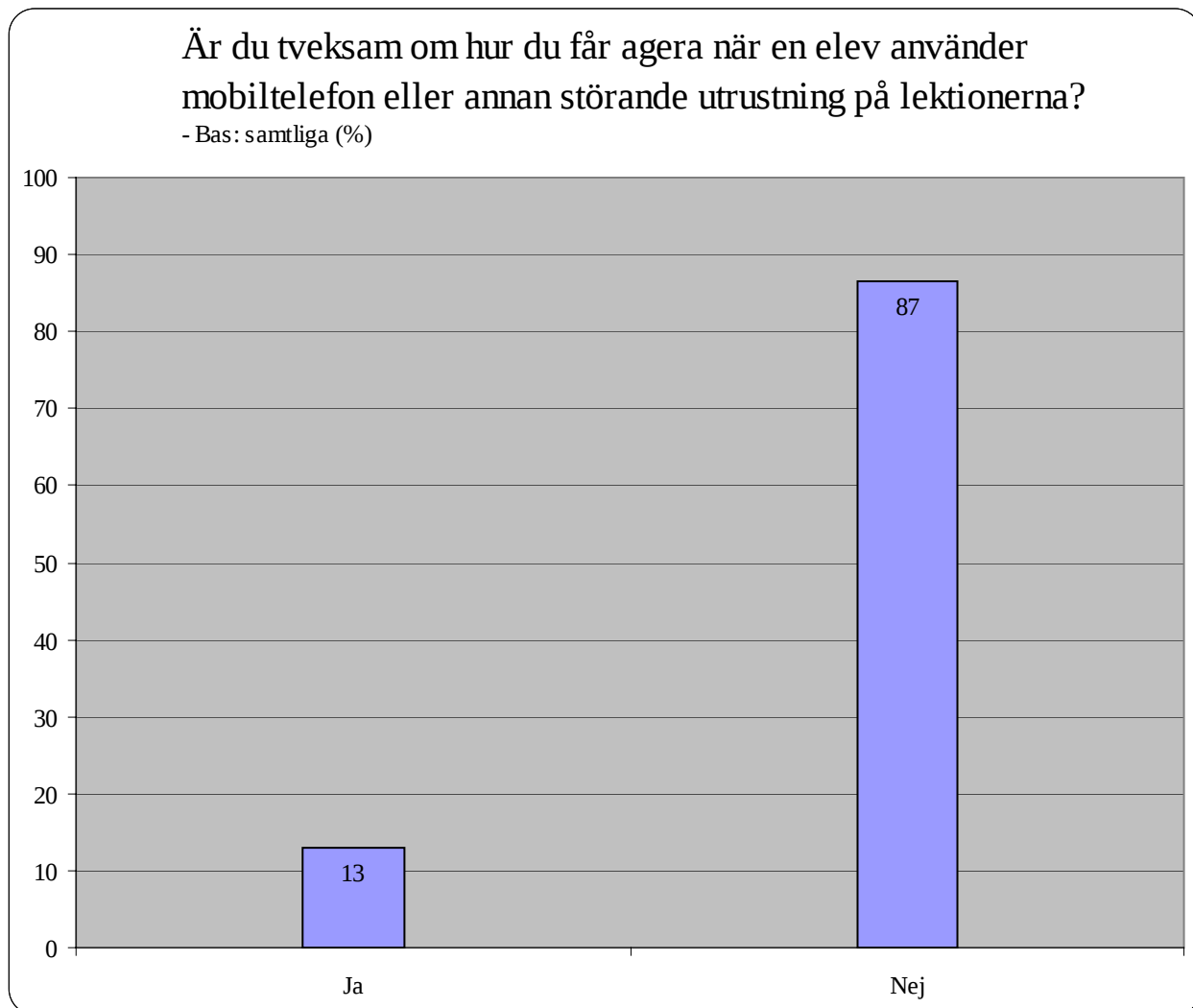
Har lärarna klart för sig vilka åtgärder de har rätt att vidta för att lösa konflikter?

Segmenterade resultat

	Har du klart för dig vilka åtgärder du har rätt att vidta för att lösa konflikter och mot elever som stör studieron och tryggheten på lektioner och raster? - Bas: samtliga (%)			
	Ja, i alla situationer	Ja, i de flesta situationer	Ja, men inte i alla situationer	Nej
Skolår 1-3	17	58	5	19
Skolår 4-6	20	56	8	14
Skolår 7-9	21	53	11	14
Gymnasieskola	19	42	11	26
Totalt	21	54	8	17

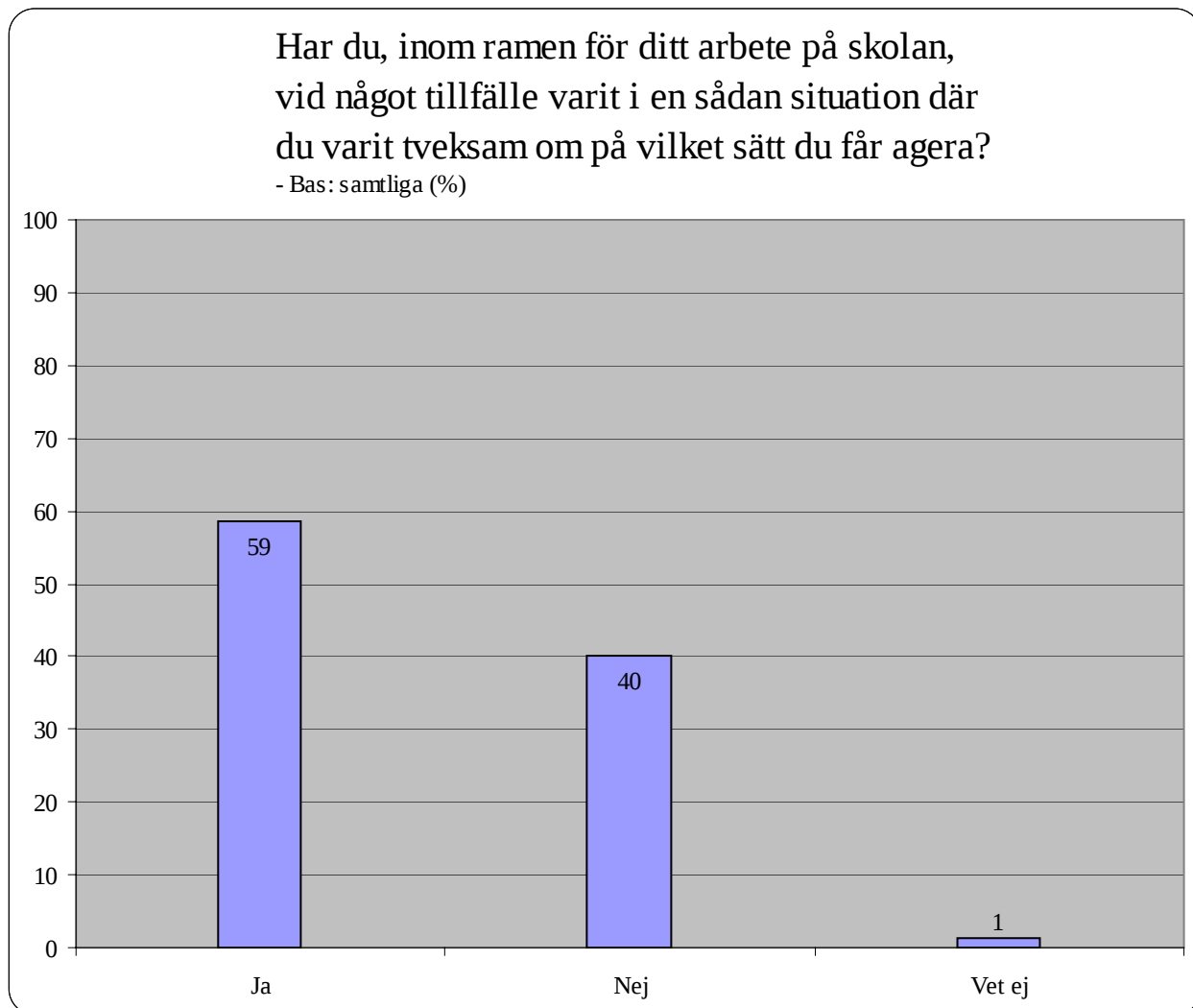
Är lärarna säkra på hur de får agera när en elev använder mobiltelefon på lektionerna?

Segmenterade resultat

	Är du tveksam om hur du får agera när en elev använder mobiltelefon eller annan störande utrustning på lektionerna? - Bas: samtliga (%)	
	Ja	Nej
Skolår 1-3	12	87
Skolår 4-6	14	86
Skolår 7-9	11	89
Gymnasieskola	15	85
Totalt	13	87

2.3 Hur ofta tvingas lärare agera genom konflikthantering?

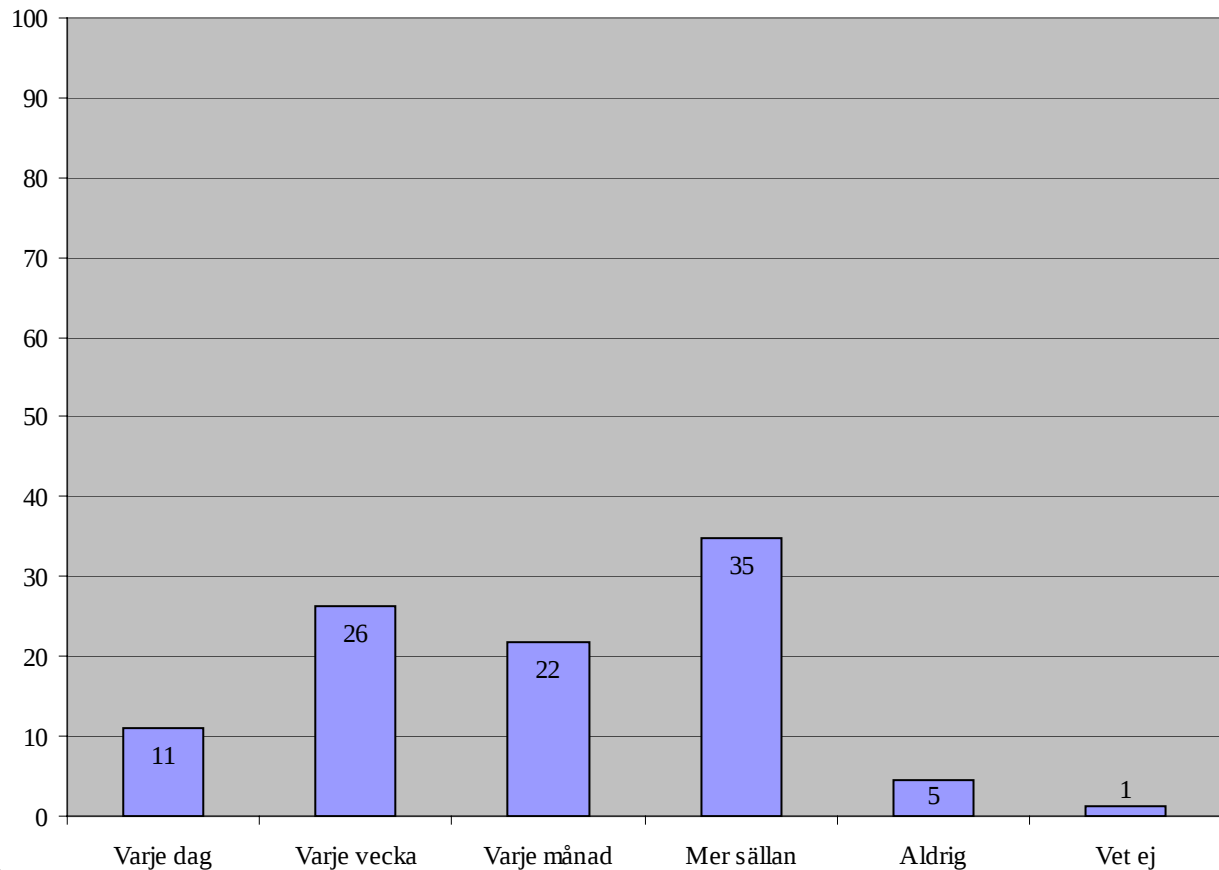
Segmenterade resultat

	Har du, inom ramen för ditt arbete på skolan, vid något tillfälle varit i en sådan situation där du varit tveksam om på vilket sätt du får agera? - Bas: samtliga (%)		
	Ja	Nej	Vet ej
Skolår 1-3	58	40	2
Skolår 4-6	64	36	1
Skolår 7-9	58	41	1
Gymnasieskola	54	46	1
Totalt	59	40	1

Hur ofta måste svårare konflikter lösas?

Hur ofta måste du eller dina kollegor på skolan gå in och lösa akuta svårare konflikter, som slagsmål, mobbning etc?

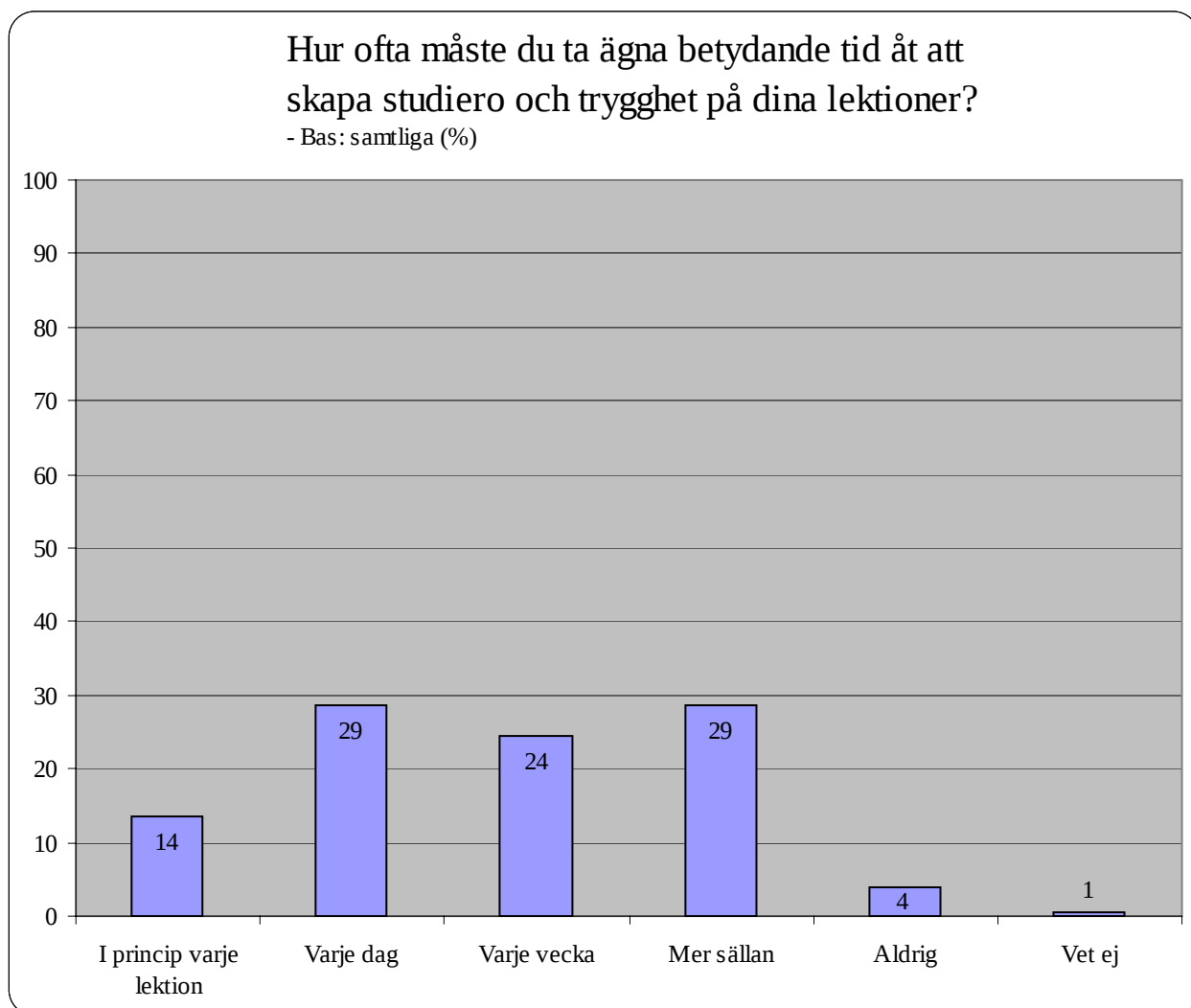
- Bas: samtliga (%)

Segmenterade resultat

	Hur ofta måste du eller dina kollegor på skolan gå in och lösa akuta svårare konflikter, som slagsmål, mobbning etc? - Bas: samtliga (%)					
	Varje dag	Varje vecka	Varje månad	Mer sällan	Aldrig	Vet ej
Skolår 1-3	17	27	21	31	2	0
Skolår 4-6	12	31	25	29	2	1
Skolår 7-9	9	29	28	29	3	2
Gymnasieskola	1	8	7	64	20	1
Totalt	11	26	22	35	5	1

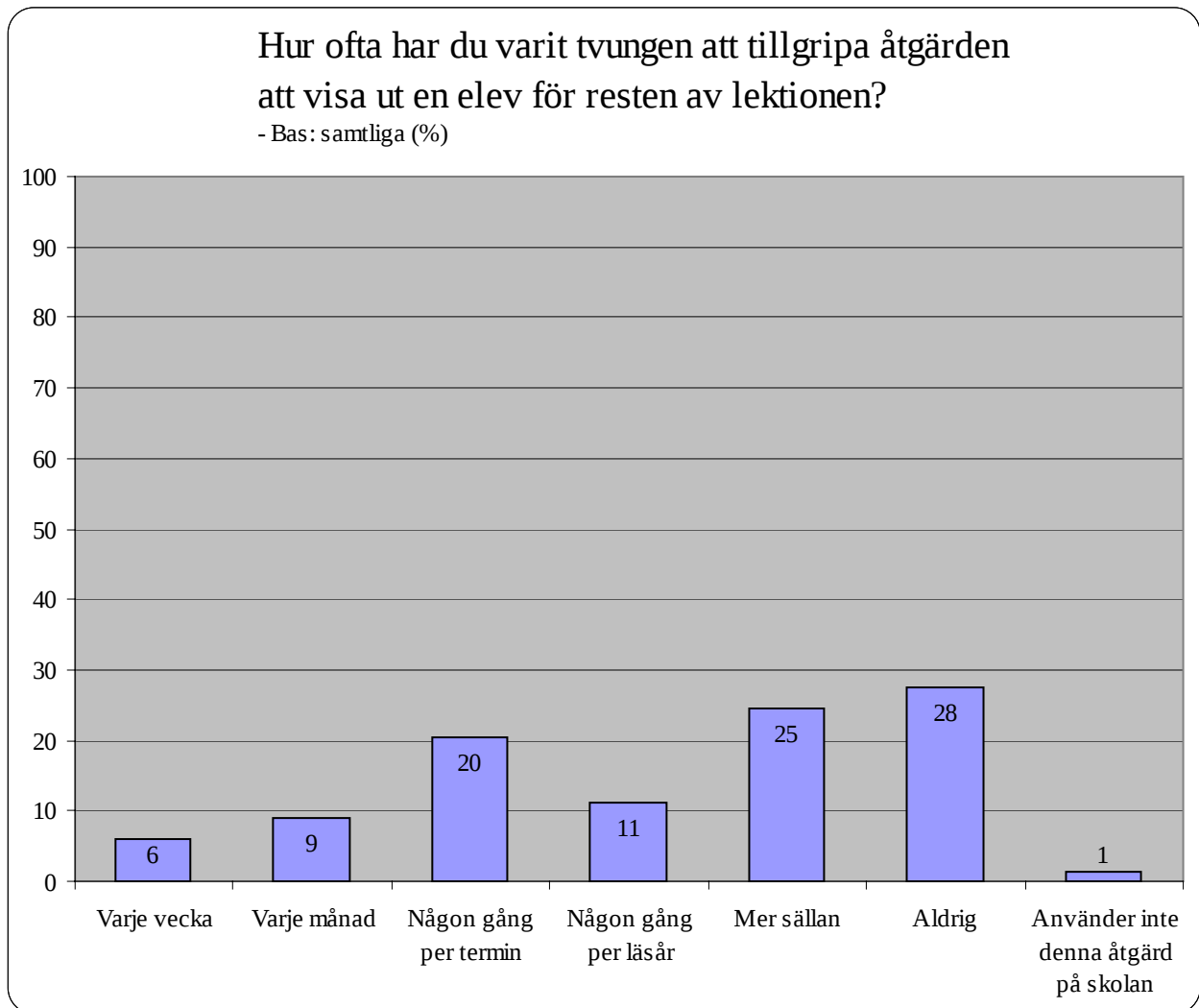
Hur mycket tid ägnas för att skapa studiero och trygghet?

Segmenterade resultat

	Hur ofta måste du ta ägna betydande tid åt att skapa studiero och trygghet på dina lektioner? - Bas: samtliga (%)				
	I princip varje lektion	Varje dag	Varje vecka	Mer sällan	Aldrig
Skolår 1-3	14	28	27	27	3
Skolår 4-6	15	31	26	26	2
Skolår 7-9	16	28	23	28	5
Gymnasieskola	8	22	27	31	7
Totalt	14	29	24	29	4

Hur ofta visas elever ut för resten av lektionen?

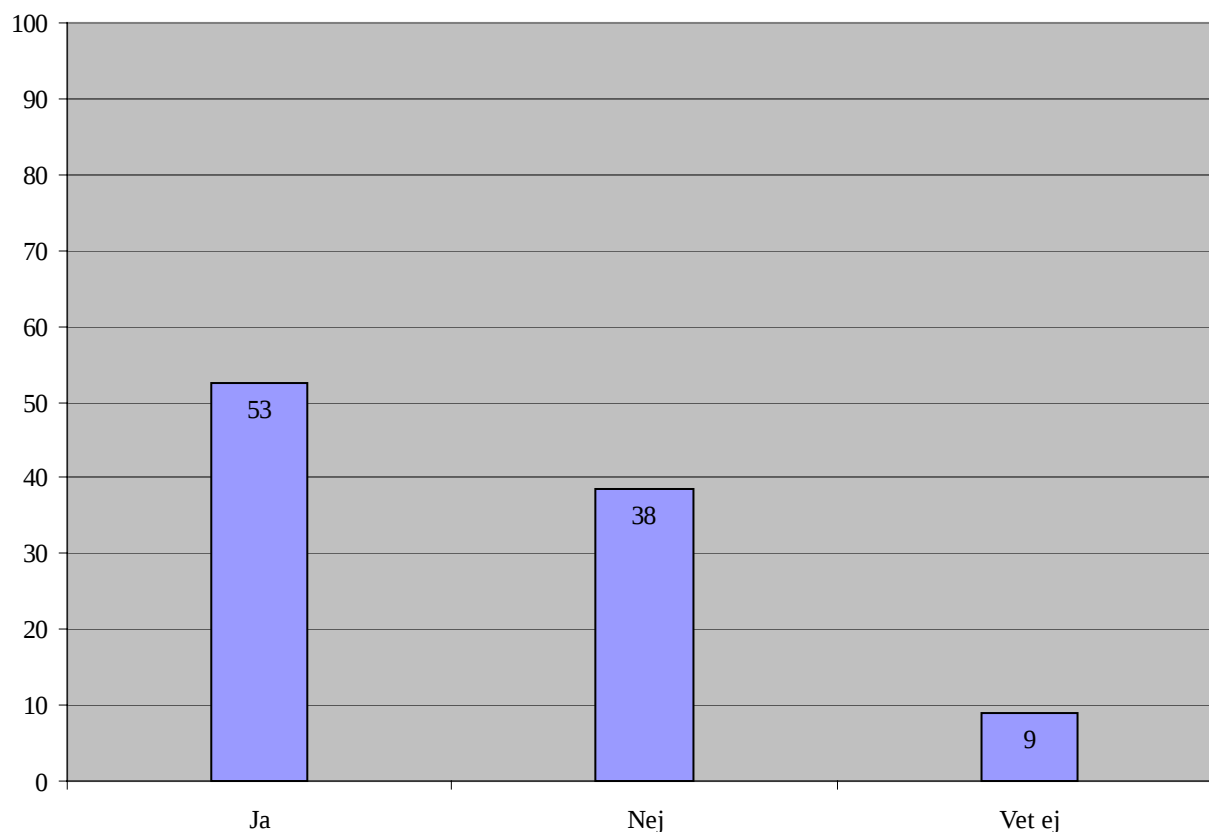
Segmenterade resultat

	Hur ofta har du varit tvungen att tillgripa åtgärden att visa ut en elev för resten av lektionen? - Bas: samtliga (%)						
	Varje vecka	Varje månad	Någon gång per termin	Någon gång per termin	Mer sällan	Aldrig	Har ej denna åtgärd
Skolår 1-3	6	5	21	9	27	31	1
Skolår 4-6	7	11	21	12	21	27	1
Skolår 7-9	7	10	28	13	21	19	2
Gymnasieskola	2	8	17	12	30	31	1
Totalt	6	9	20	11	25	28	1

2.4 Regler på skolorna

Har ni regler på din skola som reglerar vad en lärare får vidta för åtgärder för att lösa konflikter och mot elever som stör studieron och tryggheten på lektioner och raster?

- Bas: samtliga (%)

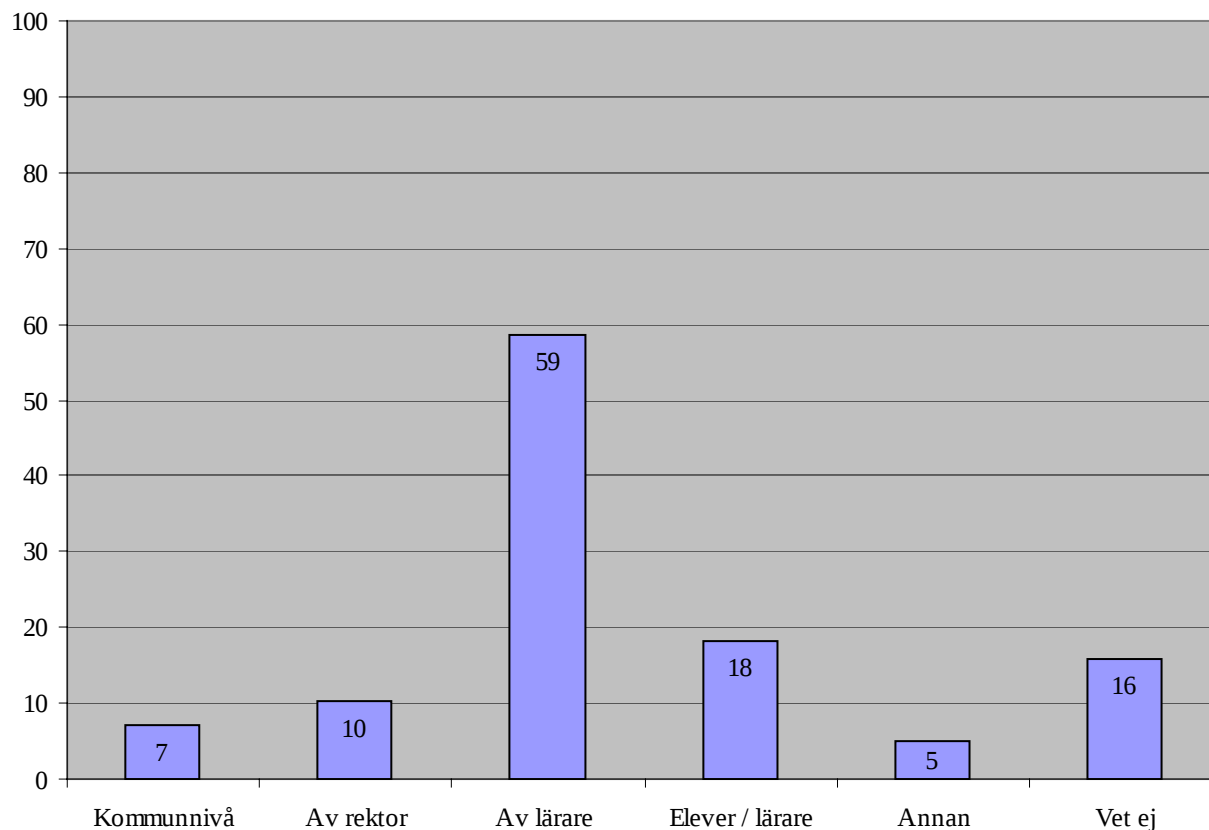
Segmenterade resultat

	Har ni regler på din skola som reglerar vad en lärare får vidta för åtgärder för att lösa konflikter och mot elever som stör studieron och tryggheten på lektioner och raster? - Bas: samtliga (%)		
	Ja	Nej	Vet ej
Skolår 1-3	51	44	5
Skolår 4-6	51	42	7
Skolår 7-9	53	35	12
Gymnasieskola	57	26	17
Totalt	53	38	9

Vem utarbetar regler?

Vem har utarbetat de regler på din skola som reglerar vad en lärare får vidta för åtgärder för att lösa konflikter och mot elever som stör studieron/tryggheten på lektioner och raster?

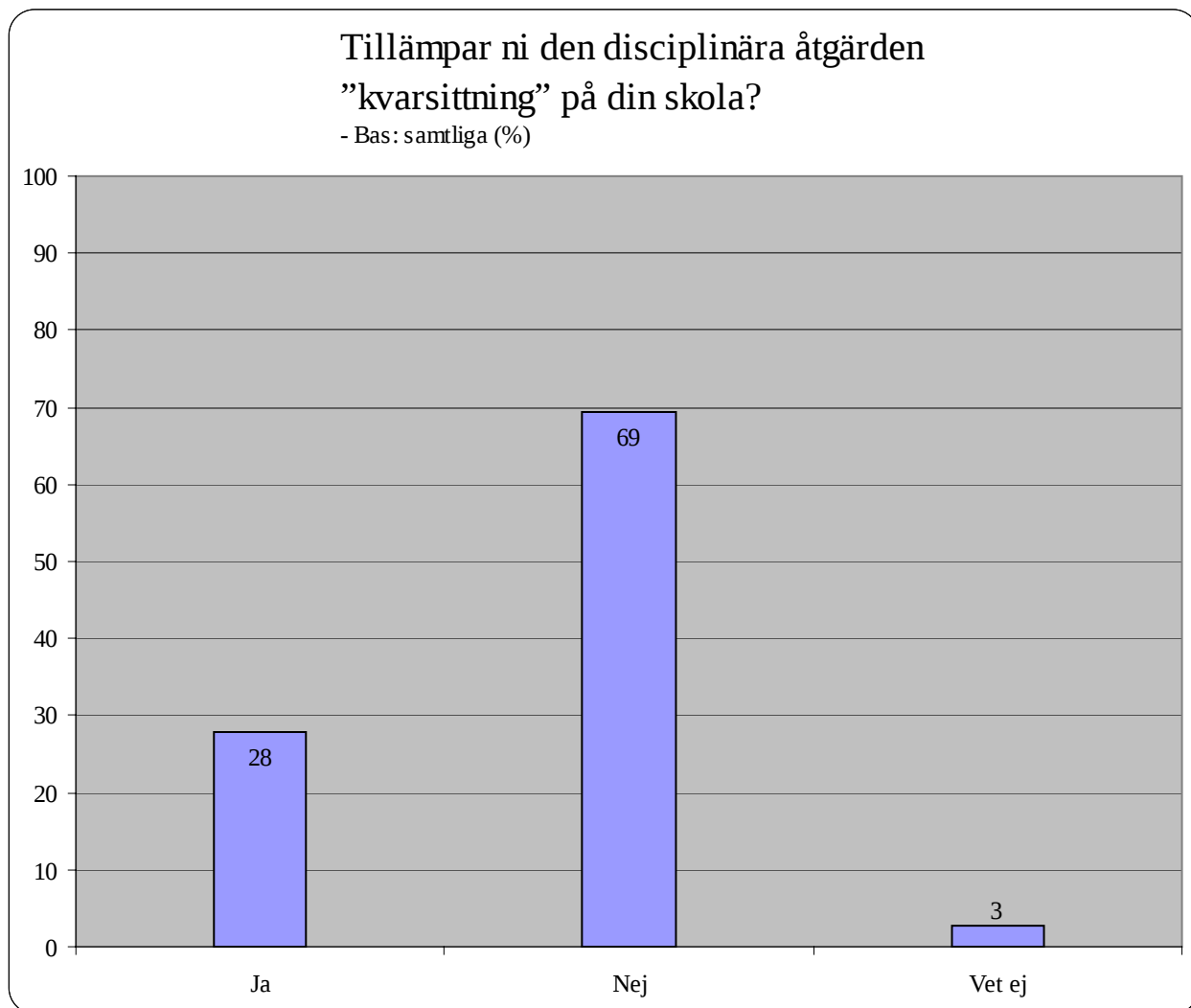
- Bas: de skolor där regler utarbetas (%)

Segmenterade resultat

	Vem har utarbetat de regler som reglerar vad en lärare får vidta för åtgärder för att lösa konflikter och mot elever som stör studieron och tryggheten på lektioner och raster? - Bas: de skolor där regler utarbetas (%)					
	På kommunnivå	Rektor	Av lärarna	Gemensamt av elever och lärare	Annan	Vet ej
Skolår 1-3	9	7	65	22	5	11
Skolår 4-6	8	11	61	14	6	18
Skolår 7-9	4	13	56	17	3	17
Gymnasieskola	4	14	45	12	7	22
Totalt	7	10	59	18	5	16

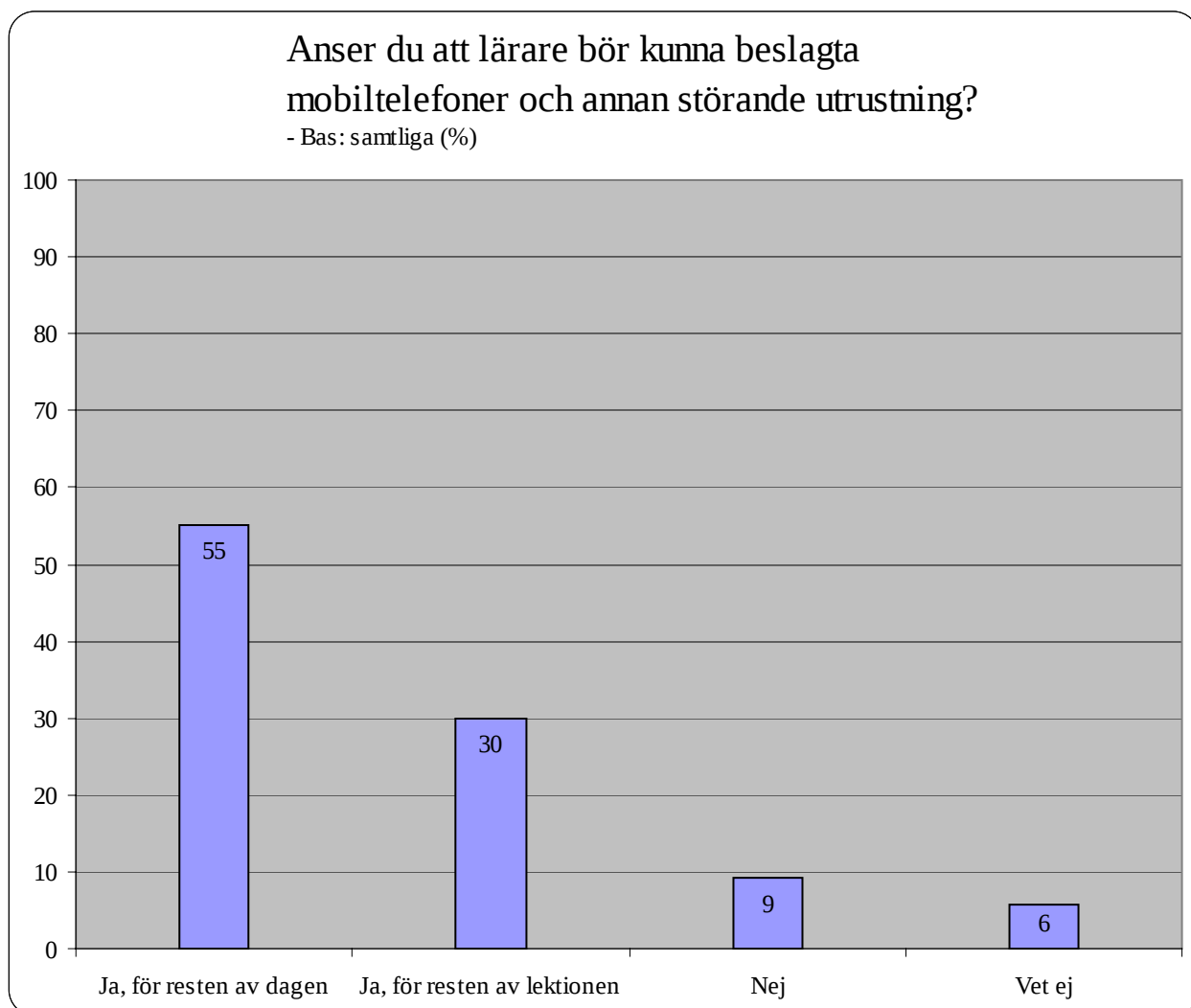
Tillämpas ”kvarsittning”?

Segmenterade resultat

	Tillämpar ni den disciplinära åtgärden ”kvarsittning” på din skola? - Bas: samtliga (%)		
	Ja	Nej	Vet ej
Skolår 1-3	29	66	5
Skolår 4-6	32	66	2
Skolår 7-9	42	56	2
Gymnasieskola	4	95	2
Totalt	28	69	3

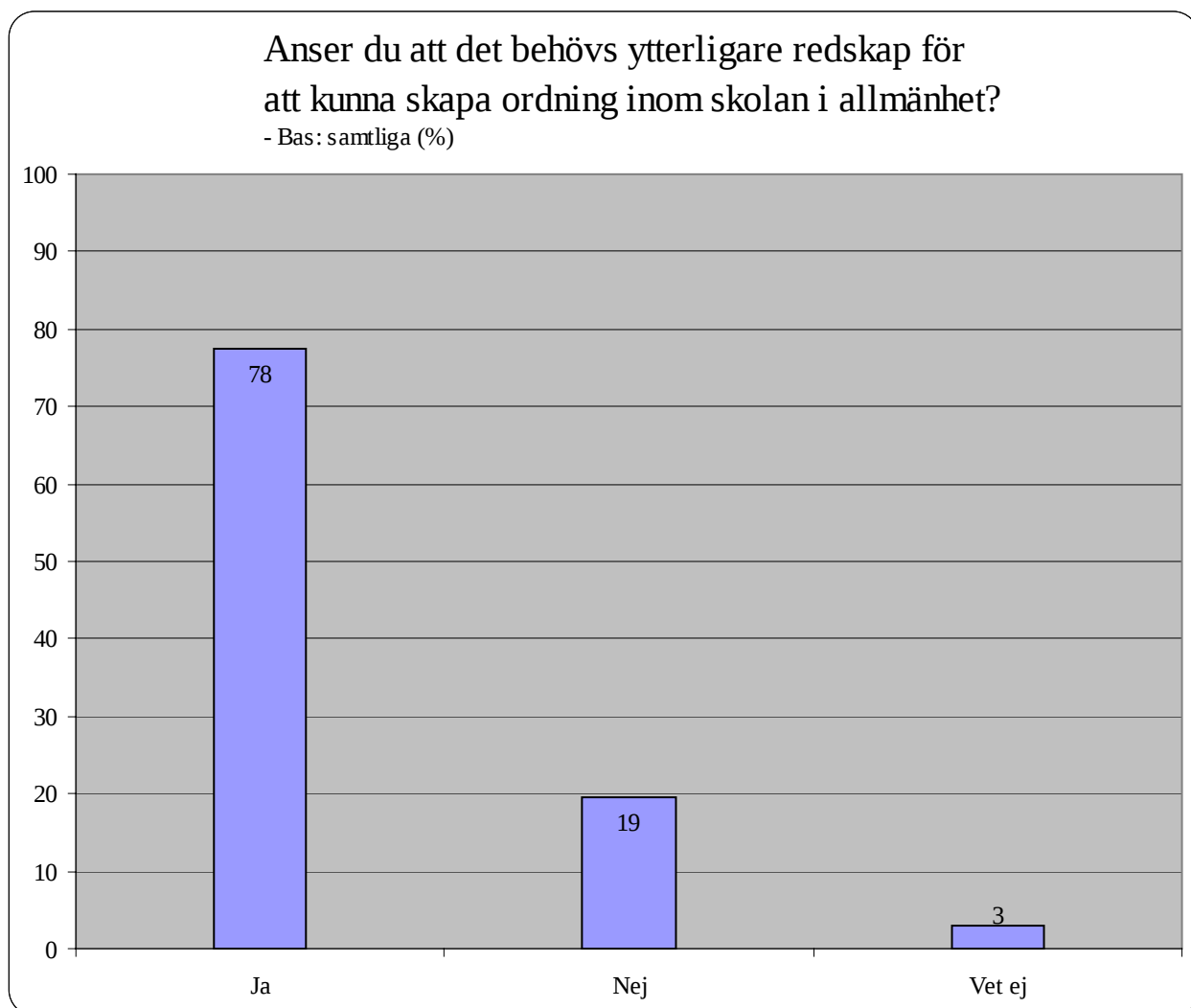
Bör lärare kunna beslagta störande utrustning som mobiltelefoner?

Segmenterade resultat

	Anser du att lärare bör kunna beslagta mobiltelefoner och annan störande utrustning? - Bas: samtliga (%)			
	Ja, för resten av dagen	Ja, för resten av lektionen	Nej	Vet ej
Skolår 1-3	65	24	5	5
Skolår 4-6	60	29	5	5
Skolår 7-9	44	42	8	6
Gymnasieskola	22	42	27	9
Totalt	55	30	9	6

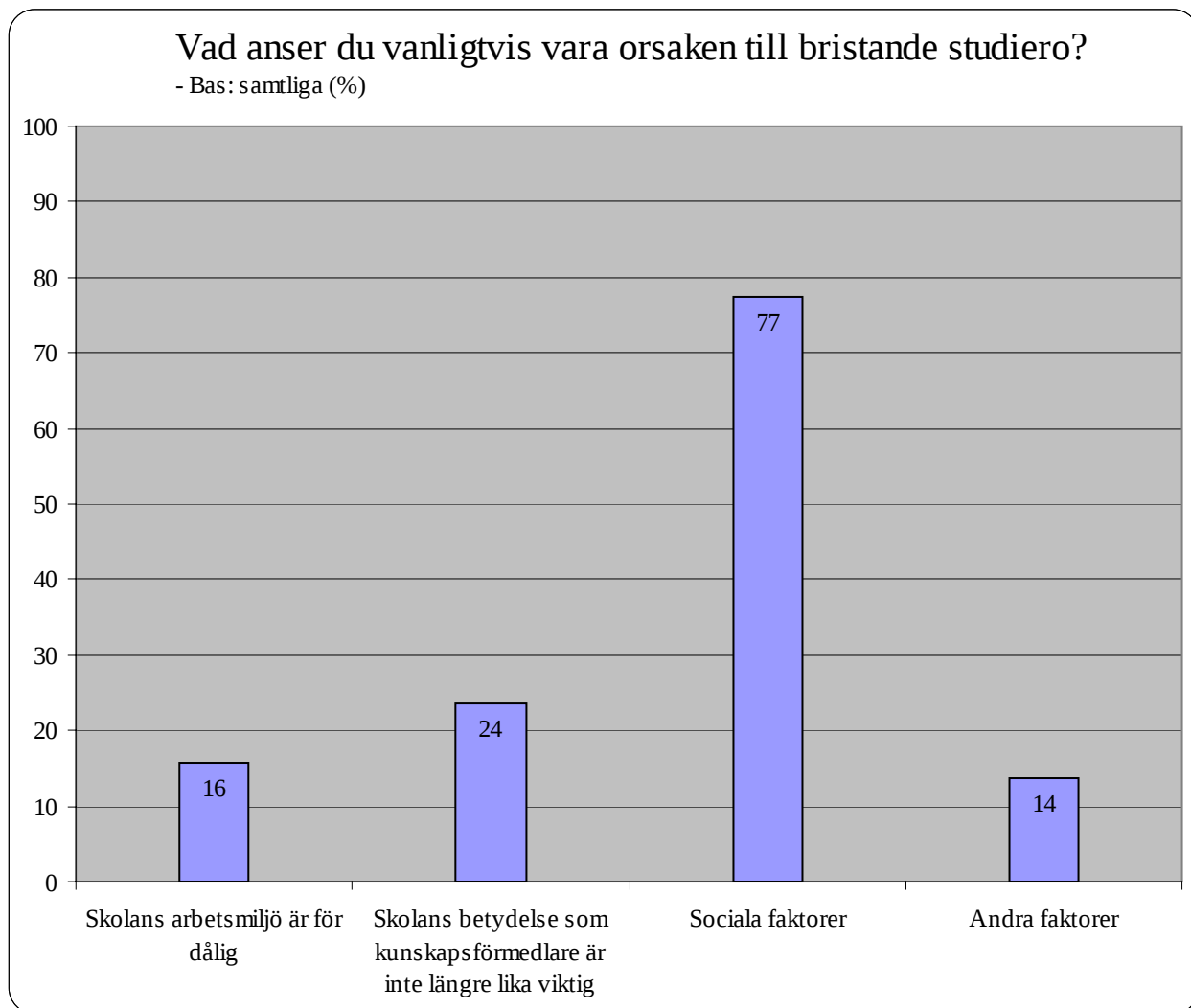
2.5 Behövs ytterligare redskap för att skapa ordning i skolan?

Segmenterade resultat

	Anser du att det behövs ytterligare redskap för att kunna skapa ordning inom skolan i allmänhet? - Bas: samtliga (%)		
	Ja	Nej	Vet ej
Skolår 1-3	79	18	3
Skolår 4-6	80	18	2
Skolår 7-9	80	17	3
Gymnasieskola	72	24	4
Totalt	78	19	3

2.6 Orsak till bristande studiero bland eleverna

Segmenterade resultat

	Vad anser du vanligtvis vara orsaken till bristande studiero? - Bas: samtliga (%)			
	Skolans arbetsmiljö är för dålig	Skolans betydelse som kunskapsförmedlare är inte längre lika viktig	Sociala faktorer	Andra faktorer
Skolår 1-3	15	21	79	13
Skolår 4-6	17	25	77	13
Skolår 7-9	19	26	77	15
Gymnasieskola	15	25	73	17
Totalt	16	24	77	14

3. Frågeformulär

Hej, jag heter och ringer på uppdrag av Lärarförbundet. Vi genomför en medlemsundersökning om konflikthantering och studiero för tillfället. Jag skulle gärna vilja ställa några frågor till dig. Det kommer att ta ungefär 4-5 minuter.

1) I vilka årskurser undervisar du?

Om ej gymnasieskola eller gymnasieskola - avsluta intervjun

2) Hur säker känner du dig när det gäller att lösa konflikter som uppstår i skolan mellan elever eller mellan lärare och elever?

Läs upp svarsalternativen

- 1 ☐ Mycket säker
- 2 ☐ Ganska säker
- 3 ☐ Ganska osäker
- 4 ☐ Mycket osäker
- 5 ☐ Har aldrig behövt lösa några konflikter

3) Har du fått utbildning i konflikthantering?

- 1 ☐ Ja, i min lärarutbildning
- 2 ☐ Ja, i kompetensutveckling
- 3 ☐ Ja, på annat sätt
- 4 ☐ Nej

4) Har du klart för dig vilka åtgärder du har rätt att vidta för att lösa konflikter och mot elever som stör studieron och tryggheten på lektioner och raster?

- 1 ☐ Ja, i alla situationer
- 2 ☐ Ja, i de flesta situationer
- 3 ☐ Ja, men inte i alla situationer
- 4 ☐ Nej

5) Har du, inom ramen för ditt arbete på skolan, vid något tillfälle varit i en sådan situation där du varit tveksam om på vilket sätt du får agera?

- 1 ☐ Ja
- 2 ☐ Nej
- 3 ☐ Vet ej

6) Har ni regler på din skola som reglerar vad en lärare får vidta för åtgärder för att lösa konflikter och mot elever som stör studieron och tryggheten på lektioner och raster?

- 1 ☐ Ja
- 2 ☐ Nej – Gå till fråga 8
- 3 ☐ Vet ej – Gå till fråga 8

7) Av vem har dessa regler utarbetats?

- 1 ☐ På kommunnivå
- 2 ☐ Av rektor
- 3 ☐ Av lärarna (inklusive rektor)
- 4 ☐ Gemensamt av elever och lärare
- 5 ☐ Vet ej

- 8) **Hur ofta måste du eller dina kollegor på skolan gå in och lösa akuta svårare konflikter, som slagsmål, mobbning etc?**
- 1 ☐ Varje dag
 - 2 ☐ Varje vecka
 - 3 ☐ Varje månad
 - 4 ☐ Mer sällan
 - 5 ☐ Aldrig
 - 6 ☐ Vet ej
- 9) **Hur ofta måste du ta ägna betydande tid åt att skapa studiero och trygghet på dina lektioner?**
- 1 ☐ Varje lektion/i princip varje lektion
 - 2 ☐ Varje dag
 - 3 ☐ Varje vecka
 - 4 ☐ Mer sällan
 - 5 ☐ Aldrig
- 10) **Hur ofta har du varit tvungen att tillgripa åtgärden att visa ut en elev för resten av lektionen?**
- 1 ☐ Varje vecka
 - 2 ☐ Varje månad
 - 3 ☐ Någon gång per termin
 - 4 ☐ Någon gång per läsår
 - 5 ☐ Mer sällan
 - 6 ☐ Aldrig
 - 7 ☐ Vi har beslutat att inte använda denna disciplinära åtgärd på vår skola
- 11) **Tillämpar ni den disciplinära åtgärden ”kvarsittning” på din skola?**
- 1 ☐ Ja
 - 2 ☐ Nej
 - 3 ☐ Vet ej
- 12) **Är du tveksam om hur du får agera när en elev använder mobiltelefon eller annan störande utrustning på lektionerna?**
- 1 ☐ Ja
 - 2 ☐ Nej
- 13) **Anser du att lärare bör kunna beslagta mobiltelefoner och annan störande utrustning?**
- 1 ☐ Ja, för resten av dagen
 - 2 ☐ Ja, för resten av lektionen
 - 3 ☐ Nej
 - 4 ☐ Vet ej
- 14) **Anser du att kunskaper i konflikthantering bör vara obligatoriskt i lärarutbildningen?**
- 1 ☐ Ja,
 - 2 ☐ Nej
 - 3 ☐ Vet ej

15) Vad anser du vanligtvis vara orsaken till bristande studiero?

Läs upp svarsalternativen

- 1 ☐ Skolans arbetsmiljö är för dålig
- 2 ☐ Skolans betydelse som kunskapsförmedlare är inte längre lika viktig
- 3 ☐ Sociala faktorer
- 4 ☐ Annat

16) Anser du att det behövs ytterligare redskap för att kunna skapa ordning inom skolan i allmänhet?

- 1 ☐ Ja
- 2 ☐ Nej

17) Om ja, vilka?